

ปัญหาและแนวทางการแก้ไขเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนภาษาอังกฤษของชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

Problems and Solutions to Improve Students' English Skills of the Professional Learning Community of English Teachers of Khon Kaen Provincial Administrative Organization

ฤทธิไกร ไชยงาม¹, กัญยรัตน์ ไวกำ², หทัย ไชยงาม³

Ritthikrai Chai-ngam¹, Kanyarat Waikham², Hatai Chai-ngam³

บทคัดย่อ

การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนภาษาอังกฤษในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (อบจ.ขอนแก่น) ดำเนินการวิจัยโดยการระดมสมองของชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของครูภาษาอังกฤษจำนวน 67 คน จาก 18 โรงเรียน เพื่อค้นหาปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนภาษาอังกฤษ โดยนำเอากระบวนการจัดการความรู้ มาเป็นเครื่องมือในการออกแบบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ BAR “มองเด็ก” “มองครู” และ AAR ผลการวิจัยพบว่า ในขั้นตอน BAR ครูคาดหวังวิธีการสอนให้นักเรียนกล้าพูด กล้าแสดงออก ไม่กลัว ชอบและรักการเรียนภาษาอังกฤษ อยากรูปแบบการสอนที่สามารถนำไปใช้ได้จริง อยากรู้วิธีแก้ปัญหาให้นักเรียนอ่านไม่ออกและเรียนอ่อน และต้องการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในขั้นตอนการ “มองเด็ก” ครูระบุ 5 ปัญหาสำคัญของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ได้แก่ 1) พื้นฐานด้านภาษาอังกฤษไม่ดี ไม่รู้ไม่จำคำศัพท์พื้นฐาน 2) ไม่สนใจเรียน ไม่ให้ความร่วมมือ 3) ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก 4) ไม่สามารถออกเสียงได้ถูกต้อง และ 5) ไม่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ในขั้นตอนการ “มองครู” ครูนำเสนอวิธีการแก้ปัญหา 5 ประการ ได้แก่ 1) เพิ่มคำศัพท์ด้วยกิจกรรมและเทคนิคต่าง ๆ 13 วิธีการ 2) ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญและมีเป้าหมายในการเรียนภาษาอังกฤษ 3) ครูเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาอังกฤษ 4) ใช้กระบวนการเรียนรู้บูรณาการกับการใช้ภาษาในชีวิต

¹ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² สำนักการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

³ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Faculty of Science, Mahasarakham University

² Division of Education, Religion and Culture, Khon Kaen Provincial Administrative Organization

³ Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University

ประจำวัน โดยเน้นการออกเสียงคำศัพท์อย่างถูกต้อง และ 5) พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ข้อสอบมาตรฐาน การทำกระบวนการ AAR ในขั้นตอนสุดท้ายครูเขียนสะท้อนถึงการบรรลุผลตามความคาดหวังทุกประการ และเกิดแรงบันดาลใจในการนำเอาความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนานักเรียนในโรงเรียนของตนเอง

คำสำคัญ: การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ การจัดการความรู้ ชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

Abstract

In studying the problems and solutions to improve English skills of students under the supervision of Khon Kaen Provincial Administrative Organization, the research was conducted by the Professional Learning Community of English teachers of Khon Kaen Provincial Administrative Organization, consisting of 67 English teachers from 18 schools, coming together and brainstorming to identify the problems and possible solutions to improve secondary school students' English skills. The Knowledge Management (KM) process was used as a tool in designing the show and share activities. The activities were divided into four stages: 1) BAR (Before Action Review), 2) "Looking at the Students", 3) "Looking at the Teachers", and 4) AAR (After Action Review). It was found that in the BAR stage, the teachers expected to learn how to encourage their students to be brave in speaking English and expressing themselves and how to encourage them to like and enjoy studying English. They also wanted practical teaching ideas as well as solutions to solving students' illiteracy and weak academic performance. Furthermore, they wanted to know ways of improving students' learning achievement. In the second stage, "Looking at the Students", the teachers identified five important problems in studying English for secondary school students as follows: 1) their basic knowledge of English is not very good, including not knowing and unwilling to memorize basic vocabulary; 2) they do not pay attention to their study and are uncooperative; 3) they are afraid to speak English and express themselves; 4) they are unable to pronounce words correctly; and 5) they do not have analytical skills. In the third stage of "Looking at the Teachers", the teachers suggested five practical solutions as follows: 1) increase the students' vocabulary knowledge through 13 various activities and techniques; 2) make the students see the importance of and have a clear goal in studying English; 3) teachers should set good examples in using English; 4) integrate the learning process with the use of English in daily-life, with emphasis on correct pronunciation of words; and 5) develop the students' analytical thinking skills by analyzing the Ordinary National Educational Test (O-NET) items. In the last stage, AAR, the teachers reflected that their expectations were

all met and that they had inspirations to apply the knowledge and experience they gained in improving students' learning at their own schools.

Keywords: english learning, knowledge management, professional learning community

บทนำ

ชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (Professional Learning Community: PLC) เป็นการรวมตัวกันของครูผู้มีความหมายเดียวกันต่อการเรียนรู้ของศิษย์ เพื่อเปลี่ยนแปลงการสอนของตนเองโดยอาศัยการเรียนรู้ร่วมกัน (ซวลิต ชูกำแพง, 2560) ร่วมมือกันค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อยกระดับความสำเร็จร่วมกันในการจัดการเรียนรู้เพื่อศิษย์ โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของครู ผ่านการลงมือปฏิบัติเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบ่งปันประสบการณ์กันอย่างต่อเนื่อง การสร้างชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครูขึ้นในโรงเรียนหรือองค์กรจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนของครู เปลี่ยนวิธีการทำงานของครูจากการทำเดี่ยวเป็นการทำร่วมกันเป็นกลุ่ม เปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรด้านการศึกษาให้เห็นความร่วมมือโดยเอานักเรียนเป็นตัวตั้งและมีระบบสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของครูอย่างเป็นระบบ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (อบจ.ขอนแก่น) มีนโยบายส่งเสริมให้โรงเรียนสร้างชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ในระดับโรงเรียน อบจ.ขอนแก่น ได้สนับสนุนให้ผู้อำนวยการโรงเรียนสร้างชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน และชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ของครูทั้งโรงเรียน พร้อมๆ กับการสร้างชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันหรือเฉพาะวิชาเดียวกันระหว่างโรงเรียน โดยมีศึกษานิเทศก์และวิทยากรจากภายนอกเป็นผู้ทำ

หน้าที่เป็นผู้อำนวยการเรียนรู้

กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษจากทุกโรงเรียนในสังกัด อบจ.ขอนแก่น เป็นตัวอย่างหนึ่งของการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของครูกลุ่มสาระเดียวกันระหว่างโรงเรียน เฉพาะวิชาภาษาอังกฤษเรียกว่า “ชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสังกัด อบจ.ขอนแก่น” หรือเรียกโดยย่อว่า ชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้ออกแบบและสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อค้นหาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้จากครูผู้สอน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของ อบจ.ขอนแก่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษโดยการระดมสมองของชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสังกัด อบจ.ขอนแก่น
2. เพื่อค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาการเรียนรู้อังกฤษโดยการระดมสมองของชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสังกัด อบจ.ขอนแก่น
3. เพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสังกัด อบจ.ขอนแก่น
4. เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการระดมสมองของชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสังกัด อบจ.ขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย เก็บข้อมูลโดยการสังเกตการณ์ของผู้วิจัย บันทึกภาพ เสียง และผลงานหรือชิ้นงานจากการระดมสมองในลักษณะงานกลุ่ม

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ในกลุ่มสาระวิชาภาษาต่างประเทศ ของโรงเรียนในสังกัด อบจ.ขอนแก่น จำนวน 67 คน จาก 18 โรงเรียน โดยกำหนดเป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของ อบจ.ขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

เครื่องมือและการดำเนินการวิจัย

PLC เป็นรูปแบบหนึ่งของชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice: CoP) ของการจัดการความรู้ (Knowledge Management) (วิจารณ์พานิช, 2555) ที่มีผู้ปฏิบัติคือครู ซึ่งมีเป้าหมายเดียวกันในการจัดการเรียนรู้ มีการสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การปฏิบัติต่อกันและกัน โดยใช้เครื่องมือจัดการความรู้ต่างๆ เช่น การทบทวนก่อนการปฏิบัติงาน (Before Action Review: BAR) การทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) (ฤทธิไกรไชยงาม, 2561) การถอดบทเรียน การเล่าเรื่อง (Storytelling) สนทนา (Dialogue) เป็นต้น ในการจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อระดมสมองให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงใช้เครื่องมือจัดการความรู้เป็นพื้นฐาน ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) BAR 2) “มองเด็ก” 3) “มองครู” และ 4) AAR โดยมีรายละเอียดแต่ละช่วง ดังนี้

1. BAR ด้วยคำถาม 2 คำถาม ได้แก่

1) คาดหวังอะไร และ 2) อยากเห็นอะไรในวันนี้ แล้วชวนให้ครูเขียนคำตอบลงในกระดาษขนาด 1/4 ของ A4 ภายในเวลาประมาณ 5 นาที ก่อนที่ทีมกระบวนการจะรวบรวม สรุป และนำเสนอให้เชื่อมโยงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. “มองเด็ก” เป็นการระดมสมองเพื่อศึกษาปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยแบ่งครูเป็นกลุ่มๆ ละ 5-8 คน จำนวน 12 กลุ่ม แล้วให้ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาที่เป็นสาเหตุให้การจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษไม่บรรลุผลลงในกระดาษปรู๊ฟ โดยจำแนกปัญหาออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ฐานคิด หรือ หัวคิด (Head) เช่น ความรู้จำ ความเข้าใจการรู้คิด ฯลฯ 2) ปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ฐานใจ (Heart) เช่น เจตคติ ความต้องการของนักเรียน ฯลฯ และ 3) ปัญหาที่เกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติฐานกาย (Hand) เช่น การพูด การลงมือทำ เป็นต้น โดยให้ทุกกลุ่มวาดรูปเด็กยืนวางมือแนบลำตัวลงในกระดาษปรู๊ฟ และช่วยกันระบายสีด้วยสีชอล์ค เขียนผลการระดมสมองแยกไว้แต่ละด้าน ด้าน Head ให้เขียนคำตอบไว้ใกล้ๆ ส่วนหัว ด้าน Heart เขียนคำตอบไว้ข้างลำตัว ส่วนด้าน Hand ให้เขียนคำตอบไว้ใกล้ๆ มือที่วางข้างลำตัวมาทางด้านล่าง

3. “มองครู” เป็นการระดมสมองเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่ได้จากช่วง “มองเด็ก” เริ่มด้วยการให้ครูในแต่ละกลุ่มทำสุนทรียสนทนาเล่าประสบการณ์ที่สำเร็จและภาคภูมิใจ แลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีของตนเองกับเพื่อนครูในกลุ่ม ก่อนจะเลือกปัญหาที่กลุ่มเห็นว่าสำคัญและตรงกับประสบการณ์ของสมาชิกที่สุด แล้วระดมสมองบูรณาการความรู้และประสบการณ์ของกลุ่มเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา นั้น โดยมีหลักในการเลือกปัญหา 3 ประเด็น ได้แก่ 1) เป็นปัญหาที่แก้ไขได้ ปฏิบัติได้ 2) เป็น “เหตุ” ของปัญหา ไม่ใช่ “ผล” และ 3) เป็นปัญหาที่ต้องแก้กันเป็นทีมจึงจะ

สำเร็จ ขั้นสุดท้ายของช่วง “มองครู” เป็นการจัดกิจกรรมนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Show & Share) ด้วยกิจกรรม “ตลาดนัดความรู้” โดยจำลองสถานการณ์ตลาดให้มีผู้ขายและผู้ซื้อ สินค้าคือองค์ความรู้จากการระดมสมองของแต่ละกลุ่ม ครูทุกคนมีตัวเงินใบละ 1 บาท จำนวน 3 ใบ เพื่อมอบให้กลุ่มที่ตนเองประทับใจที่สุด 3 กลุ่ม

4. AAR ด้วยคำถาม 2 คำถาม ได้แก่

- 1) ได้เรียนรู้อะไรใหม่ หรือประทับใจอะไรบ้าง และ
- 2) จะทำอะไรไปปรับใช้ และสำรวจข้อเสนอเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการขับเคลื่อนชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพฯ ต่อไปของต้นสังกัด ด้วยหัวข้อ “ข้อเสนอแนะต่อต้นสังกัด”

ผลการวิจัย

การดำเนินการวิจัยตามกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4 ขั้นตอน สรุปผลในแต่ละขั้นตอนได้ดังนี้

BAR (Before Action Review)

ครูส่วนใหญ่คาดหวังตรงกันคือ มารวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และหาวิธีจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สิ่งที่ยากได้คือ แนวทางที่ชัดเจนในการสอนวิชาภาษาอังกฤษ อยากได้วิธีการสอนที่หลากหลาย อยากได้เทคนิคการสอนใหม่ๆ อยากเห็นนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษสูงขึ้น อยากเห็นนักเรียนรัก/ชอบภาษาอังกฤษ อยากได้วิธีสอนที่ทำให้เด็กมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ กล้าพูด กล้าแสดงออกอยากได้วิธีสอนที่ทำให้เด็กสนใจ ชอบ รักการเรียนภาษาอังกฤษ แก้ปัญหาสามิสัน อยากได้วิธีแก้ปัญหาให้นักเรียนกลัวการเรียนภาษาอังกฤษ อยากได้รูปแบบวิธีการสอนที่นำไปใช้ได้จริง อยากรู้วิธีแก้ปัญหาการเรียนอ่อนและอ่านหนังสือภาษาอังกฤษไม่ออก ครูส่วนใหญ่มุ่ง

ไปที่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สะท้อนถึงความตระหนักร่วมกันของครูไปสู่เป้าหมายเดียวกันแล้ว

“มองเด็ก”

ในช่วง “มองเด็ก” ปัญหาของนักเรียนด้านภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัด อบจ.ขอนแก่น สรุปจากผลการระดมสมองของครูทุกกลุ่ม แบ่งตามแต่ละด้าน Head Heart และ Hand ได้ดังนี้

Head: จำคำศัพท์ไม่ได้ ไม่เข้าใจคำสั่งคำถาม เด็กขาดความรู้และคำศัพท์พื้นฐาน ไม่สามารถคิดวิเคราะห์ คิดไม่เชื่อมโยง ขาดทักษะการวิเคราะห์ข้อสอบ วิเคราะห์ได้ไม่ชัดเจน ขาดความรู้พื้นฐานทั้งคำศัพท์และไวยากรณ์

Heart: อาย ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความมั่นใจ กลัวผิด กลัวถูกตำหนิ ไม่เห็นความสำคัญ ไม่สนใจ ไม่อยากทำงาน ไม่กล้าแสดงออก ไม่ชอบทำข้อสอบที่เป็นกราฟหรือรูปภาพ ไม่มีเป้าหมาย เบื่อหน่าย ท้อแท้ คิดว่ายาก คิดว่าทำไม่ได้ ไม่มี ความพากเพียร มองอุปสรรคเป็นปัญหาใหญ่ ส่งผลให้หนีเรียน ไม่เข้าร่วมกิจกรรม และมีทัศนคติเชิงลบต่อภาษาอังกฤษ

Hand: ขาดความรู้พื้นฐาน อ่านไม่ออก แปลไม่ได้ ฟังพาแต่เทคโนโลยี ไม่เกิดความรู้ ความจำ ไม่ให้ความร่วมมือใดๆ ทั้งสิ้น ไม่พูด ไม่เขียน ไม่ชอบค้นคว้า ไม่สามารถออกเสียงคำศัพท์ ได้อย่างถูกต้อง พูดติดอ่าง ขาดทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน และขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน

กระบวนการสรุปภาพรวมของปัญหาที่ครูระบุ โดยแบ่งออกเป็น 5 ปัญหาของการเรียนรู้อังกฤษ ได้แก่ 1) พื้นฐานด้านภาษาอังกฤษไม่ดี 2) ไม่สนใจเรียน ไม่ให้ความร่วมมือ 3) ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก 4) ไม่สามารถออกเสียงได้ถูกต้อง ติดสำเนียงภาษาถิ่น และ 5) ไม่มีทักษะการคิดวิเคราะห์

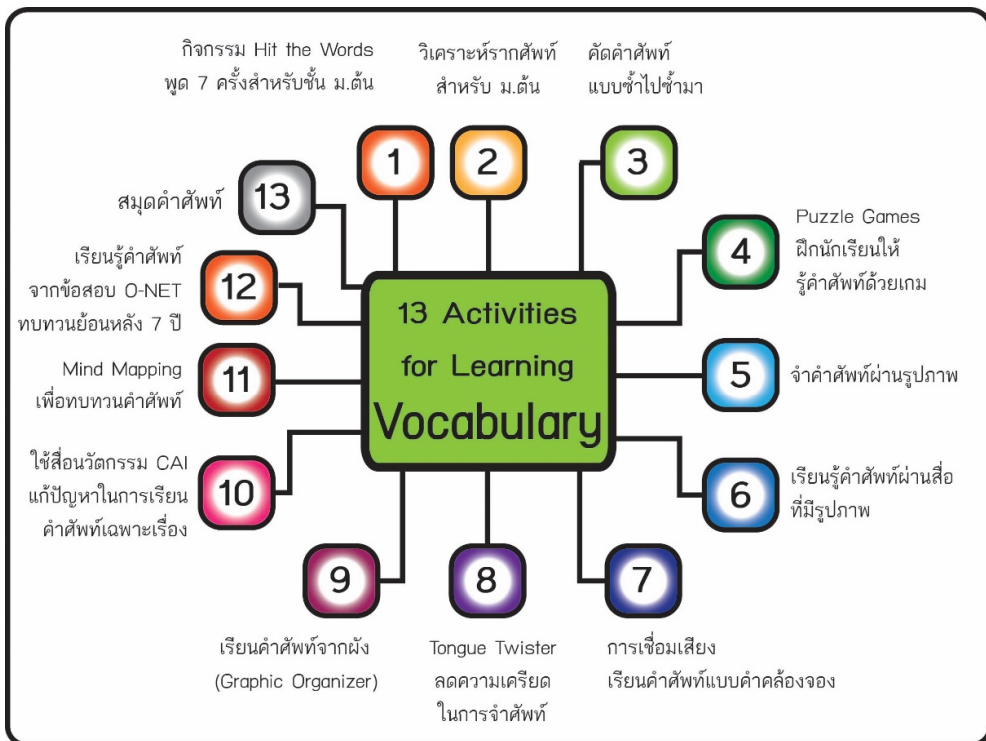

“มองครู”

ในช่วง “มองครู” ปัญหาที่กลุ่มครูเลือกมากที่สุดคือ พื้นฐานด้านภาษาอังกฤษไม่ดี โดยเฉพาะการไม่รู้คำศัพท์ ไม่จำคำศัพท์พื้นฐาน มีครูถึง 3 กลุ่ม ที่เลือกที่จะวิเคราะห์และหาทางแก้ไขปัญหานี้ ส่วนกลุ่มอื่นๆ เลือกปัญหาที่แตกต่างกัน โดยนำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาและพัฒนา นักเรียน ดังนี้

การเพิ่มคำศัพท์พื้นฐาน: ครูเห็นตรงกันถึงความสำคัญของการรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน วิธีการที่ร่วมกันเสนอคือ การเพิ่มคำศัพท์ให้กับนักเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้เป็นฐาน (Activity-based Learning) และนำเสนอ 13 กิจกรรมในการเพิ่มคำศัพท์ ได้แก่ 1) Hit the

Words โดยให้นักเรียนพูดซ้ำ 7 ครั้ง 2) วิเคราะห์รากศัพท์ 3) คัดคำศัพท์เข้าไปเข้ามา 4) Puzzle Games 5) จำคำศัพท์ผ่านรูปภาพ 6) เรียนรู้คำศัพท์ผ่านสื่อ 7) การเชื่อมโยง เรียนคำศัพท์แบบคำคล้องจอง 8) Tongue Twister ลดความเครียดในการจำคำศัพท์ 9) เรียนคำศัพท์จากผังภาพ (Graphic Organizer) 10) ใช้สื่อนวัตกรรม CAI แก้ไขปัญหาในการเรียนรู้คำศัพท์เฉพาะเรื่อง 11) Mind Mapping เพื่อทบทวนคำศัพท์ 12) เรียนรู้คำศัพท์จากข้อสอบ O-NET และ 13) สมุดคำศัพท์ โดยครูสามารถเลือกใช้กิจกรรมใดๆ ก็ได้ตามความเหมาะสม เว้นแต่การให้นักเรียนทำสมุดศัพท์ที่ควรเป็นกิจกรรมบังคับสำหรับนักเรียนเพื่อบันทึกการเรียนรู้คำศัพท์

(ถอดบทเรียนเวที PLC อบจ.ขอนแก่น 11 พ.ย. 2560)

ภาพที่ 1 13 กิจกรรมช่วยให้นักเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษมากขึ้น

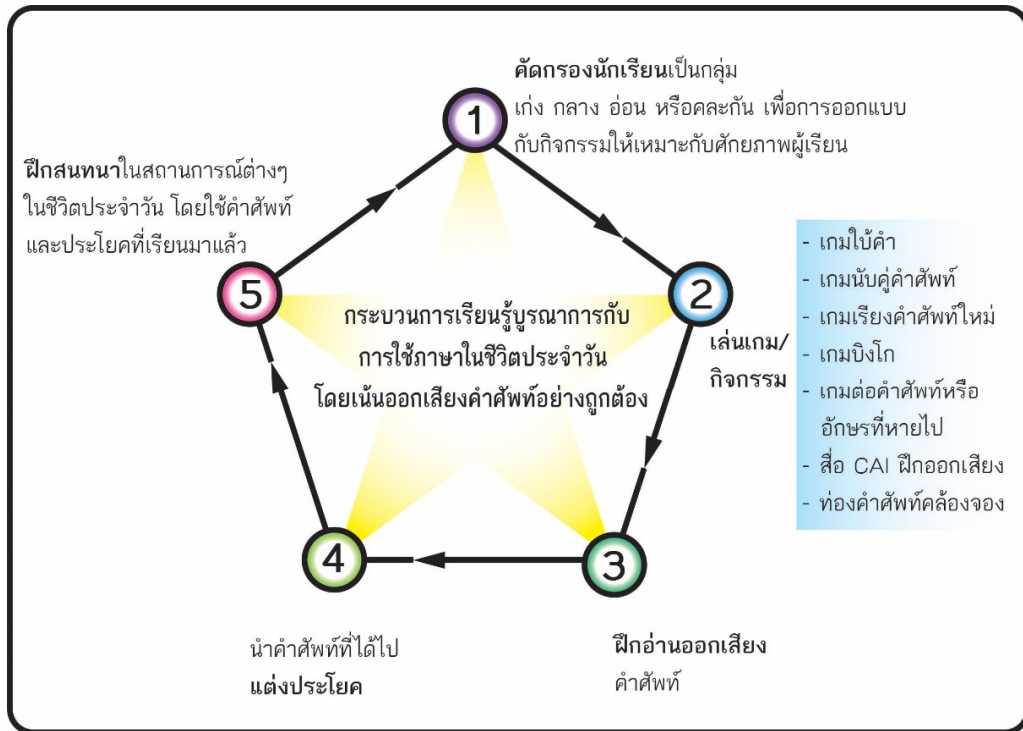

ปัญหา นักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่ให้ความร่วมมือ: ในการนำเสนอวิธีแก้ปัญหา ครูทุกกลุ่มให้ความสำคัญกับปัญหาการไม่สนใจเรียนและไม่ให้ความร่วมมือของนักเรียน โดยกำหนดวิธีแก้ไขไปในทางสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นความสนใจให้นักเรียนสนใจ ด้วยวิธีต่างๆ เช่น ใช้เกมในการเพิ่มคำศัพท์ ใช้แอปพลิเคชัน (Application) ในโทรศัพท์มือถือชื่อ Thai Fast เพื่อเพิ่มคำศัพท์เป็นต้น กลุ่มที่เลือกวิเคราะห์ปัญหานี้โดยตรงนำเสนอแนวทางการแก้ไขซึ่งครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาพห้องเรียน ตกแต่งห้องให้มีสีสันสวยงาม ติดบัตรคำภาษาอังกฤษ ใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ มีป้ายหรือโปสเตอร์ภาษาอังกฤษ มีสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ 2) ด้านครู แต่งกายทันสมัย สุภาพ เหมาะสม ดุดี 3) ด้านเทคนิคการสอน ใช้เกม ใช้เพลง ใช้รูปภาพ ใช้สื่อมัลติมีเดีย ใช้กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ และ 4) ด้านนักเรียน ให้คัดกรองและแยกนักเรียนที่มีปัญหาพื้นฐานไม่ดี มาปรับพื้นฐานให้เพียงพอ

ปัญหา นักเรียนไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก: ครูเสนอให้แก้ไขและพัฒนานักเรียนด้วยวิธีการหลากหลาย โดยเน้นที่บทบาทของครู 4 ประการ ได้แก่ 1) ครูต้องใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียน ครูต้องเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษา

อังกฤษ 2) ใช้คำศัพท์ที่ง่ายและใกล้ตัว สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง 3) ครูต้องออกแบบการเรียนรู้ หรือสร้างสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องและสนุกสนาน ใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ และ 4) ครูต้องทำให้นักเรียนมีเป้าหมายและเห็นความสำคัญของการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

ปัญหา นักเรียนไม่สามารถออกเสียงได้อย่างถูกต้อง: กลุ่มครูที่เน้นเรื่องการออกเสียงให้ถูกต้องนำเสนอวิธีแก้ไขการออกเสียงโดยเน้นที่การออกเสียงคำศัพท์อย่างถูกต้อง ด้วยกระบวนการพัฒนานักเรียนอย่างบูรณาการกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน 5 ขั้นตอน ดังภาพที่ 2 ได้แก่ 1) คัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มกลาง กลุ่มอ่อน เพื่อออกแบบกิจกรรมการพัฒนาตามความเหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียน และเพื่อการออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน 2) เล่นเกมหรือใช้กิจกรรมเพื่อเพิ่มการรู้คำศัพท์ให้กับนักเรียน เช่น เกมใบ้คำ เกมนับคู่คำศัพท์ เกมบิงโก ท่องคำศัพท์คล้องจอง เป็นต้น 3) ฝึกอ่านออกเสียง โดยครูเป็นผู้สะท้อนแก้ไขให้ถูกต้อง 4) แต่งประโยค และ 5) ฝึกสนทนาในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

(ถอดบทเรียนเวที PLC อบจ.ขอนแก่น 11 พ.ย. 2560)

ภาพที่ 2 การพัฒนาการออกเสียงภาษาอังกฤษ
ด้วยการเรียนรู้คำศัพท์แบบบูรณาการ 5 ขั้นตอน

ปัญหานักเรียนไม่มีทักษะในการคิดวิเคราะห์: ครูกลุ่มนี้นำเสนอแนวทางในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งประเมินจากคะแนนทดสอบ O-NET ด้วยการวางแผนการเตรียมนักเรียนโดยใช้ผลการวิเคราะห์ข้อสอบ O-NET ที่ผ่านมา รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 3 โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิเคราะห์เนื้อหาในข้อสอบ O-NET ทั้ง 8 ประเภท ได้แก่ Situations, Dialogues, Vocabulary, Sentence completion, Cloze test, Non-text,

Reading, และ Error recognition 2) วิเคราะห์ความเชื่อมโยงของเนื้อหาในข้อสอบกับหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระฯ ทั้งระดับ ม.4 ม.5 ม. 6 และ 3) สรุปความคิดรวบยอดหรือหลักการที่สำคัญและจำเป็นที่ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้และเข้าใจก่อนจะเริ่มดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยเน้นความคิดรวบยอดเหล่านั้นต่อไป โดยจัดให้มี PLC ครูกลุ่มสาระภาษาอังกฤษในโรงเรียน เพื่อร่วมกันพัฒนาทั้งครูและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

เนื้อหาในข้อสอบ O-NET	ม.4	ม.5	ม.6
1. วิเคราะห์ข้อสอบ O-NET ทั้ง 8 ประเภท - Situations - Dialogues - Vocabulary - Sentence completion - Cloze test - Reading - Error recognition	- กิริยา 3 ช่อง - ศัพท์ในระดับ ม.4 - Sentence - Part of Speech - noun - pronoun - verb - adjective - adverb	- คำศัพท์ในระดับ - Verb ที่เป็น finite และ infinitive - Sentence - Phrase - Clause	- ทุกหัวเรื่องที่ผ่านมา - ลงมือทำข้อสอบจริง
2. วิเคราะห์ความเชื่อมโยงกับหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษ	- conjunction		
3. สรุปความคิดรวบยอดของทุกหัวเรื่องและจัดการเรียนรู้โดยเน้นความคิดรวบยอดในแต่ละระดับชั้นต่อไป	- interjection		

(ถอดบทเรียนเวที PLC อบจ.ขอนแก่น 11 พ.ย. 2560)

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ข้อสอบ O-NET

AAR (After Action Review)

การ AAR ด้วย 2 คำถาม คือ 1) ได้เรียนรู้อะไรใหม่ หรือประทับใจอะไรบ้าง และ 2) จะทำอะไรไปปรับใช้ สะท้อนว่าการจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน ครั้งนี้ ประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ของทีมขับเคลื่อน PLC ของ อบจ.ขอนแก่น ดังปรากฏในตัวอย่างข้อคำตอบต่อไปนี้

ได้เรียนรู้อะไรใหม่/ประทับใจอะไรบ้าง:

ได้ทราบปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัด อบจ.ขอนแก่น ซึ่งพบทั้งปัญหาที่แตกต่างกันและที่คล้ายคลึงกันได้เรียนรู้เทคนิคและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้เรียนรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบ CEFR (Common European Framework of Reference for Languages) ได้เรียนรู้เทคนิคการพูดจูงใจและสร้างแรงบันดาลใจได้เรียนรู้แนวทางการแก้ปัญหาที่แตกต่างจาก

ตนเอง ได้เรียนรู้แนวทางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานเป็นทีม และการแสดงออกตามศักยภาพของทีม มีกำลังใจในการทำงานมากขึ้น

จะนำไปอะไรไปปรับใช้: ครูทุกคนตอบว่า จะนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ในการทำงานของตน มีครูจำนวนหนึ่งระบุรายละเอียดของสิ่งที่จะนำไปใช้ เช่น จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในการใช้ภาษาอังกฤษ จะสร้างบรรยากาศการเรียนและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษให้ได้ จะนำเอากิจกรรมตลาดนัดความรู้ไปใช้กับนักเรียน จะนำเอากิจกรรมต่างๆ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมนักเรียน จะหาสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จะใช้ปัญหาที่ใกล้ตัวเพื่อความเข้าใจที่คงทนและนำไปใช้ได้จริง จะคัดกรองผู้เรียนเป็นกลุ่มๆ จะนำข้อสอบ O-NET มาให้นักเรียนฝึกทำ และจะวางแผนจัดทำหลักสูตรเพื่อยกระดับคะแนน O-NET

สรุปและอภิปรายผล

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และระดมสมองเพื่อหาแนวทางการพัฒนานักเรียน ด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน ในการทำ PLC ครูภาษาอังกฤษ อบจ.ขอนแก่น บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษ

ครูสอนภาษาอังกฤษจากโรงเรียนในสังกัด อบจ.ขอนแก่น ระบุ 5 ปัญหาสำคัญของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ได้แก่ 1) พื้นฐานด้านภาษาอังกฤษไม่ดี ไม่รู้ไม่จำคำศัพท์พื้นฐาน 2) ไม่สนใจเรียน ไม่ให้ความร่วมมือ 3) ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก 4) ไม่สามารถออกเสียงได้ถูกต้อง ติดสำเนียงภาษาถิ่น และ 5) ไม่มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ปัญหาที่พบทั้ง 5 ประการ สอดคล้องกับปัญหาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในโรงเรียนส่วนใหญ่ของประเทศไทย (วรจรงค์ คำอ้น, 2560) โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับ Heart ข้อ 2) ไม่สนใจเรียน ไม่ให้ความร่วมมือ และข้อ 3) ไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก

แนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษของครูผู้สอนในสังกัด อบจ.ขอนแก่น

ครูร่วมกันนำเสนอวิธีการแก้ปัญหา 5 ประการ ตามลำดับดังต่อไปนี้ 1) เพิ่มคำศัพท์ด้วยกิจกรรมต่างๆ โดยออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน และเน้นการนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน 2) ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญและมีเป้าหมายในการเรียนภาษาอังกฤษ 3) ครูเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาอังกฤษ ใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียนโดยใช้คำศัพท์ที่ง่ายและใกล้ตัว 4) ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่ครบวงจร เพื่อพัฒนาทักษะในการออกเสียง เริ่มจากการคัดกรองนักเรียน เพิ่มการรู้คำศัพท์ด้วยกิจกรรมหรือเกม

ฝึกออกเสียง แต่งประโยค และนำไปฝึกใช้ในชีวิตประจำวัน และ 5) พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้วยการวิเคราะห์ข้อสอบมาตรฐาน และการสรุปความคิดรวบยอดด้านภาษาตามหลักสูตร ปี พ.ศ. 2551

การแก้ไขปัญหาข้อ 2) การทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนั้นสำคัญที่สุด หากครูผู้สอนสามารถแก้ปัญหาข้อนี้ ผู้เรียนจะมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ และศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูจะต้องใช้จิตวิทยาเชิงบวกในการปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน นอกจากต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแล้ว ครูจะต้องมีความเมตตา ห่วงใยใส่ใจ ในการดูแลและพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง ออกแบบการเรียนรู้และสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ชวนให้นักเรียนมาร่วมกิจกรรมต่างๆ เสริมแรงด้วยการชื่นชมเมื่อนักเรียนทำสำเร็จแม้เป็นความสำเร็จเล็กน้อยในแต่ละขั้นตอน และคอยช่วยให้นักเรียนสามารถทำได้ด้วยตนเอง ซึ่งการใช้จิตวิทยาเชิงบวกในการปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนก็เป็นสิ่งที่วง PLC ครูอื่นๆ เช่น ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโครงการศูนย์ PEER ได้ระบุไว้ว่า เป็นคุณลักษณะที่ดีของครูที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเช่นกัน (นุชรัตน์ ประสิทธิ์ศิลป์ชัย, 2560)

แนวทางการขับเคลื่อนชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสังกัด อบจ.ขอนแก่น

PLC ครูภาษาอังกฤษ อบจ.ขอนแก่น ได้กำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินต่อไปอย่างชัดเจน คือ ให้ครูนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน และมีกำหนดจะจัดกิจกรรมศึกษาดูงานกระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนเมืองพลพิทยาคม อ.เมืองพล จ.ขอนแก่น และเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของคุณครูจิตวีร์ จรรย์วัน ซึ่งผู้วิจัยประเมินให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) ของโรงเรียนในสังกัด อบจ.ขอนแก่น

ผลการใช้กระบวนการระดมสมองของ
ชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครูผู้สอนภาษาอังกฤษ
ในสังกัด อบจ.ขอนแก่น

การระดมสมองเพื่อค้นหาปัญหาและ
แนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ 1) BAR 2) “มอง
เด็ก” 3) “มองครู” และ 4) AAR บรรลุผลสำเร็จ
ตามเป้าหมายของชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพครูผู้สอน
ภาษาอังกฤษในสังกัด อบจ.ขอนแก่น ทุกประการ
สังเกตได้จากการเขียนสะท้อนผลหลังการเรียนรู้
ที่สอดคล้องกับความคาดหวังที่ครูกำหนดไว้ใน
ช่วง BAR

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยนี้ได้จากการระดมสมอง
ของ PLC ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสังกัด อบจ.
ขอนแก่น ดังนั้น PLC ของครูในสังกัดอื่นจึง

ไม่ควรนำปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา
ในงานวิจัยนี้ไปใช้โดยตรง ควรนำเอาเฉพาะ
กระบวนการระดมสมอง 4 ขั้นตอน ไปใช้กับ PLC
เพื่อศึกษาปัญหาและค้นหาแนวทางการแก้ไขที่
เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

2. ควรมีการวิจัยและถอดบทเรียนอย่าง
ต่อเนื่อง โดยนำเอาผลงานวิจัยนี้ไปลงมือปฏิบัติ
ตามแนวทางที่กำหนด เช่น การศึกษาดูงานของ
PLC ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสังกัด อบจ.ขอนแก่น
ที่จะไปที่โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม รวมถึง
กิจกรรมอื่นๆ ที่เกิดขึ้นใน PLC ของครู อบจ.
ขอนแก่น

3. ในการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
หรือถอดบทเรียนของ PLC ครู ควรมีการจัดการ
ความรู้ในระดับโรงเรียนหรือกลุ่มย่อยก่อน เพื่อเป็น
การเตรียมความพร้อม ซึ่งจะส่งผลให้กระบวนการ
ค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชวลิต ชูกำแพง. (2560). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู. *วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัย
มหาสารคาม*, 23(2), 1-6.
- นุชรรัตน์ ประสิทธิ์ศิลป์ชัย. (6 มีนาคม 2560). *วง PLC ครูในโครงการ ศูนย์ PEER: กิจกรรม ถอด
บทเรียนครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี*. สืบค้นเมื่อ 29 เมษายน 2561, จาก
<https://www.gotoknow.org/posts/627107>
- วรางคณา เค้าอัน. (2560). *การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4 โดยใช้สถานการณ์เป็นฐานในการเรียนรู้*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- กฤติไกร ไชยงาม. (28 มกราคม 2561). *การทบทวนก่อนการปฏิบัติ (Before Action Review: BAR)*.
สืบค้นเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2561, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/644238>.
- กฤติไกร ไชยงาม. (28 มกราคม 2561). *การทบทวนหลังการปฏิบัติ (After Action Review: AAR)*.
สืบค้นเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2561, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/644235>.